

Številka: 1.1 - 2 / 2015 - 2 - AD
Datum: 03.07.2015

Gospod
Franc ŠTIBERNIK
Pod gozdom cesta 4/17
1290 Grosuplje
Franc.Stibernik@telemach.net

Spoštovani,

prejeli smo vaš dopis, v katerem opozarjate na dva dogodka, pri katerih naj bi po vaši oceni prišlo do kršitve načela ločitve države in verskih skupnosti. Gre za primera otvoritve osnovne šole in vrtca v Zagradcu dne 5. 6., na kateri je objekt blagoslovil novomeški škof in počastitev občinskega praznika Občine Grosuplje, na kateri naj bi ljubljanski pomožni škof blagoslovil občino Grosuplje. Sprašujete nas, ali bi ta dva dogodka lahko pomenila kršitev 7. člena Ustave RS in kdo je odgovoren za preprečevanje takšnih kršitev.

Varuh človekovih pravic RS (Varuh) vam odgovarja, da bi ravnanja, na katera opozarjate v vašem dopisu, lahko pomenila kršitev 7. člena Ustave RS, v skladu s katerim so država in verske skupnosti ločene, verske skupnosti pa med seboj enakopravne.

Ustavo sodišče RS je v svojih odločbah že večkrat razložilo pomen in obseg 7. člena Ustave RS ter z njim povezanega 41. člena Ustave RS, ki opredeljuje svobodo vesti. Tako je v točki 11 odločbe številka U-I-68/98 zapisalo, da je na podlagi splošnega načela o ločitvi države in verskih skupnosti, »država zavezana k nevtralnosti, tolerantnosti in nemisionarskemu delovanju«. Še izčrpejše se je US RS do načela o ločenosti opredelilo v mnenju št. Rm-1/02. Kot njegovo posebej bistveno sestavino je poudarilo nevtralnost države do vseh verskih in drugih prepričanj. To državi prepoveduje poistovetenje s katerim koli izmed njih in vzpostavitev državne vere, pa tudi spodbujanje ali prepovedovanje ideoloških nazorov. V točki 17 odločbe številka U-I-68/98 se je US RS opredelilo do negativnega vidika svobode vere. Državljanji imajo po določbi drugega odstavka 41. člena Ustave »pravico, da se glede verskega prepričanja ne opredelijo, pa tudi, da država prepreči vsakršno prisilno konfrontacijo posameznika s kakršnimkoli verskim prepričanjem. Demokratična država (1. člen Ustave) je na temelju ločitve države in verskih skupnosti (7. člen Ustave) pri izvajanju javne službe in v javnih institucijah dolžna zagotoviti nevtralnost in preprečiti prevlado ene vere oziroma filozofskega prepričanja nad drugim, saj nima nihče pravice od države zahtevati podpore pri izražanju vere.«

Vseh okoliščin konkretnih primerov ne poznamo, vendarle pa bi glede na znana dejstva lahko ocenili, da bi blagoslovitev občine ob občinskem prazniku lahko pomenila kršitev 7. člena in drugega odstavka 41. člena Ustave RS ter 72. člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI).

Občine v skladu s slovensko pravno ureditvijo uživajo široko polje avtonomije in od državnih organov neodvisnega delovanja, vendarle pa ne gre dvomiti, da občino kot nosilko lokalne samouprave in oblasti ter osebo javnega prava zavezujejo ustavne določbe o ločitvi cerkve in države, spoštovanja enakopravnosti verskih skupnosti ter v celoti tudi poglavje Ustave o

človekovih pravicah in temeljnih svoboščinah. Prireditev ob občinskem prazniku, ki jo organizira občina, je simbolni dogodek, namenjen vsem prebivalkam in prebivalcem občine, ne glede na njihovo versko pripadnost. V primeru, da občinska prireditev vsebuje tudi elemente verskega obredja, npr. blagoslovitve, po mnenju Varuha to pomeni poistovetenje lokalne samouprave z versko skupnostjo, ki je obred izvedla. Takšno poistovetenje pa predstavlja (1.) kršitev nevtralnosti občine do verskih skupnosti, (2.) neenakopravno obravnavo verskih skupnosti, poleg tega pa tudi (3.) poseg v pravico posameznikov, da ob dogodku v organizaciji in v počastitev občine niso neželjeno soočeni z verskim obredjem.

Iz spletne strani občine je razvidno, da je občinska prireditev potekala v Osnovni šoli Louisa Adamiča. V javnih vrtcih in šolah konfesionalna dejavnost, med katere po mnenju Varuha lahko štejemo tudi verski obred blagoslovitve, ni dovoljena tudi na podlagi tretjega odstavka 72. člena ZOFVI. Če je blagoslovitev občine potekala v prostorih osnovne šole, bi to lahko pomenilo tudi kršitev tretjega odstavka 72. člena ZOFVI.

Prav tako ocenjujemo, da bi blagoslovitev javne osnovne šole in vrtca v Zagradcu lahko pomenila kršitev 7. člena in drugega odstavka 41. člena Ustave ter tudi tretjega odstavka 72. člena ZOFVI.

Glede vašega vprašanja, kdo je odgovoren za preprečevanje kršitev 7. člena Ustave pojasnjujemo, da odgovornost za spoštovanje določb Ustave prevzema oseba, ki organizira takšne prireditve. Glede na to, da naj bi oba obreda blagoslovitve potekala v prostorih javnih osnovnih šol, sta za takšno ravnanje odgovorna ravnatelj osnovnih šol, ki zastopata in predstavljata vrtec oziroma šolo in sta odgovorna za zakonitost dela osnovne šole (osemnajsta alineja 49. člena ZOFVI). Poleg njiju je v primeru blagoslovitve ob občinskem prazniku odgovoren tudi župan občine Grosuplje, ki predstavlja in zastopa občino (prvi odstavek 33. člena Zakona o lokalni samoupravi).

Ustava oziroma zakonodaja ne predvidevata sankcij v primeru kršitev določbe 7. člena Ustave, zato je odgovornost v primeru župana zlasti politična. Prav tako pa sankcij ne predvideva prepoved iz tretjega odstavka 72. člena ZOFVI. Ocenjujemo, da ste ravnali prav, ko ste pritožbo zaradi domnevne kršitve 7. člena Ustave RS s strani osnovne šole naslovili na ministrico za izobraževanje, znanost in šport in jo prosili za mnenje o zadevi. Če njenega odgovora še vedno niste prejeli, nas o tem lahko obvestite in nas prosite za posredovanje pri pridobitvi njenega odgovora.

Lep pozdrav

Vlasta Nussdorfer

varuhinja človekovih pravic

